

nota

TER ONDERTEKENING

Aan: SOCW

Onderwijspersoneel en
Primair Onderwijs

Van

Persoonsgegevens

Datum

25 maart 2025

Referentie

51528241

Bijlagen

Nto kamerbrief voortgang schooladvisering en
doorstroomtoetsen 2025

Aanleiding

Bijgevoegd treft u de brief waarmee u de Tweede Kamer informeert over de voortgang en stand van zaken rondom schooladvisering en de doorstroomtoets. Vanwege de jaarlijkse DUO Monitor is dit een jaarlijks terugkerende Kamerbrief. Op uw verzoek is een aparte brief gemaakt om de Tweede Kamer al eerder te informeren over de verkenning om terug te gaan naar één doorstroomtoets.

Geadviseerd besluit

Wij adviseren u bijgaande kamerbrief te ondertekenen. U gaat daarmee ook akkoord om vervolgonderzoek te laten uitvoeren naar onderadvisering in Nederland.

Kernpunten

In deze Kamerbrief komen de volgende onderwerpen aan bod:

- Een terugblik op de afname van de doorstroomtoets in schooljaar 2024-2025, inclusief de eerste blik op landelijke resultaten van het CvTE.
- Twee onderzoeken naar schooladvisering en doorstroom po-vo. Het gaat om de jaarlijkse DUO Monitor schooladvies en doorstroomtoets, en een verkennend literatuuronderzoek van het Verwey-Jonker Instituut naar onderadvisering. De belangrijkste inzichten daarvan vindt u in de toelichting.
- Inzet op de doorontwikkeling van toetsen in het primair onderwijs in het licht van de curriculumherziening en politieke en maatschappelijke geluiden rondom toetsing in het po. We herbezinnen ons de komende tijd op de vorm, functie en inrichting van de doorstroomtoets, en houden ook de (erkende) LVS-toetsen tegen het licht. Daarbij is het uitgangspunt dat de doorstroomtoets haar functie als objectief tweede gegeven bij het schooladvies behoudt, met als doel onderadvisering tegen te gaan.
- U geeft hierbij ook updates over verscheidene lopende moties en toezeggingen wat betreft toetsing in het po.

Moties en toezeggingen

Datum
25 maart 2025

Met deze brief geeft u updates op de volgende moties en toezeggingen:

- De motie van het lid Rooderkerk, die oproept te verkennen wat er nodig is om te komen tot één doorstroomtoets en te komen met een mogelijk tijdpad voor de invoering daarvan.¹
- De motie van de leden Stoffer (SGP) en Ceder (CU), die oproept op om in de komende jaren de doorstroomtoets verder te ontwikkelen tot een instrument dat weer primair ten dienste staat aan de ontwikkeling van de leerling en de ondersteuning van de leerkracht.²
- De motie van de leden Beertema (PVV) en Paul (VVD), die oproept te onderzoeken hoe we praktische vaardigheden in de doorstroomtoets kunnen toetsen.³
- De motie van het lid Bisschop, die oproept te onderzoeken hoe we schrijfvaardigheid kunnen toetsen in de doorstroomtoets.⁴
- De motie van het lid van Baarle, die oproept de monitoring van onder advisering van leerlingen met een migratieachtergrond te verbeteren en een meer systematisch karakter te geven.⁵
- De toezegging om door stichting Cito de mogelijkheid te laten onderzoeken om een aparte toetsadviescategorie praktijkonderwijs (pro) te realiseren.⁶

Politieke context

- Op 26 maart 2026 hield de Tweede Kamer het Commissiedebat Onderwijskansen. Tijdens dit debat is ook de doorstroomtoets meerdere keren aan bod gekomen. Zowel lid Pijpelink (Groenlinks-PvdA) als lid Rooderkerk (D66) spraken de wens uit voor een toetsstelsel met één doorstroomtoets.
- Afgelopen periode hebben vier Tweede Kamerleden, naar aanleiding van scholen die weigerden de doorstroomtoets bij alle leerlingen af te nemen, schriftelijke vragen gesteld over de doorstroomtoets.⁷ Alle antwoorden zijn inmiddels gepubliceerd.
- Op 15 mei 2025 is er in de Tweede Kamer een commissiedebat Toetsen en examens. De verwachting is dat deze Kamerbrief als agendapunt wordt toegevoegd en een substantieel deel van het commissiedebat gevoerd zal worden over de doorstroomtoets.

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2024–2025, 31 293, nr. 770.

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2024–2025, 31 293 nr. 771.

³ Tweede Kamer, vergaderjaar 2022–2023, 36 200 VIII nr. 143.

⁴ Tweede Kamer, vergaderjaar 2021–2022, 31 293 nr. 629.

⁵ Tweede Kamer, vergaderjaar 2022–2023, 36 200 VIII nr. 117

⁶ TZ202409-049.

⁷ Het lid Pijpelink (Groenlinks-PvdA), lid Kisteman (VVD), lid Stoffer (SGP) en lid Rooderkerk (D66).

Financiële/juridische overwegingen

OCW verkent wat nodig is om te komen tot één doorstroomtoets en ontwikkelt een mogelijk tijdspad voor de invoering (motie Rooderkerk). De scenario's die worden verkend hebben diverse juridische en financiële consequenties. De wens is om alle mogelijke wijzigingen in een toekomstig toetsstelsel in één keer wettelijk te verankeren. De financiële consequenties zullen na de verkenning en voor de keuze voor een vervolg nog van dekking moeten worden voorzien.

Voor het vervolgonderzoek naar onder advisering is dekking voor 2025 en 2026 vanuit de inzet op doorstroom en differentiatie (wetenschappelijke begeleiding voor toekomstig beleid, artikel 3 bestedingsplan KO) en het Programma tegen Discriminatie en Racisme (artikel 14, directie Erfgoed en Kunsten).

Krachtenveld

Er zijn meerdere partijen in het veld die actief pleiten voor een toetsstelsel met één doorstroomtoets, zoals de PO-raad, de VO-raad en Ouders en Onderwijs. De Sectorraad Praktijkonderwijs pleit voor een aparte toetsadviescategorie voor praktijkonderwijs. Dit jaar waren er vier scholen die weigerden de doorstroomtoets af te nemen bij alle leerlingen. Deze scholen hebben veel bijval uit het onderwijsveld ontvangen wat betreft hun kritiek op de verplichte afname van de doorstroomtoets.

Toelichting

Op verzoek van OCW heeft het Verwey-Jonker Instituut inzichtelijk gemaakt hoe we onder advisering in Nederland beter in het vizier kunnen krijgen:

- De meeste bestaande onderzoeken naar onder advisering zijn kwantitatief van aard en brengen vooral in kaart welke groepen leerlingen vaker worden ondergeadviseerd, met een focus op geslacht, SES en migratieachtergrond. Andere mogelijke uitsluitingsgronden, zoals huidskleur of religie, worden daarbij niet meegenomen.
- Onderzoeken gaan niet of nauwelijks in op de vraag *waarom* onder advisering zich voordoet onder de onderzochte subgroepen.
- Er is een te beperkte focus op het leerling- en ouder/verzorgerniveau. Dit brengt het risico met zich mee van een 'achterstandsbenadering'.⁸
- De wisselwerking tussen verschillende factoren blijft grotendeels onderbelicht, en daarmee ook de opeenstapeling van ongelijkheid. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de interactie tussen SES en migratieachtergrond.
- Onderzoek naar deze wisselwerkingen is nodig om de samenhang tussen verschillende achtergrond-/ identiteitskenmerken van leerlingen die te maken hebben met onder advisering te kunnen duiden.

⁸ Hiermee wordt bedoeld dat, doordat factoren gerelateerd aan de leerkracht, de klas en de school buiten beschouwing blijven, (impliciet) de indruk wordt gewekt dat de oorzaken van onder advisering gezocht moeten worden bij de leerlingen en hun ouders/verzorgers.